І чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 150. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 7-го СЕРПНЯ 1958. 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 7, 1958. No. 150. VOL. LXV.

ХРУЩОВ ПРОПОНУЄ НАДЗВИЧАЙНУ СЕСІЮ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ОН, ЗАМІСТЬ „ЗУСТРІЧІ НА ВЕРШИНАХ" В РАДІ БЕЗПЕКИ. ВАШИНГТОН ПОГОДЖУЄТЬСЯ, АЛЕ НА БАЗІ ВЛАСНОЇ РЕЗОЛЮЦІЇ

ЗДА обстоюватимуть власну резолюцію для полагодження середньо-східної кризи

Вашингтон. — Президент Айзенгавер оприлюднив свою заяву, в якій він погоджуться, щоб для теперішньої середньо-східньої кризи скликати надзвичайну сесію Генеральної Асамблеї, але на базі американської пропозиції, а не совєтської. Він пригадав, що ЗДА перші зголосили були відповідну пропозицію на Раді Безпеки ОН ще 18 липня ц. р. та заявив, що американський представник в ОН відновить ту колишню резолюцію. Заява Президента прийшла у зв'язку з нотою Хрущова про відкинення пропозиції на переведення дальших нарад Ради Безпеки ОН з участю голів урядів. Президент Айзенгавер проголосив свою заяву після наради з діючим заступником державного секретаря Християном Гертером, який в цій самій справі розмовляв телефонічно з державним секретарем Доллесом, що перебуває тепер у Бразилії. Різниця між американською і совєтською пропозиціями для скликання надзвичайної наглої сесії Генеральної Асамблеї полягає в тому, що Америка пропонує скликати Асамблею для розгляду середньо-східньої кризи та встановлення міжнародної поліційної сили, яка заступила б там американські і англійські війська для вдержання миру, а совєтська резолюція пропонує таку сесію для засуду Америки і Британії за „аґресію" та для схвалення вимоги відкликати американські війська з Ливану і британські з Йорданії.

За повідомленнями преси — Рада Безпеки ОН зійдеться в четвер 7 ц. м., щоб перевести голосування над внесеннями ЗДА й СССР щодо скликання надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї ОН. Відповідний внесок ЗДА зголошено в Раді Безпеки ще 18 липня ц. р., але його залишено на боці з уваги на можливості скликання конференції на вершинах чи то окремо від ОН, чи в рямцях Ради Безпеки ОН. Хоча за чартером ОН Генеральна Асамблея, скликана Радою Безпеки на надзвичайну сесію, може зійтись протягом найближчих 24-х годин, проте загально думають, що Генеральна Асамблея не зійдеться перед вівтірком найближчого тижня.

Хрущов змінив свою думку після відвідин в Китаї

Москва. — Нікіта Хрущов відкинув у своїй новій довгій ноті з вівтірка 5 серпня ц. р. пропозицію Заходу щодо скликання Ради Безпеки Об'єднаних Націй з участю на ній голів урядів, та з свого боку заявив, що совєтський представник в ОН зажадає скликання надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй „для передискутування проблеми відкликання американських військ з Ливану та англійських з Йорданії". Нова нота Хрущова, яка формально є відповіддю на останню ноту през. Айзенгавера з 1 серпня ц. р., тотожна своїм тоном і змістом з попередніми Хрущовими пропаґандивними маніфестами. Він знову цілий час торочить про американську й англійську збройну аґресію на Середньому Сході, про порушування Америкою чартеру Об'єднаних Націй, про „миролюбні країни" совєтського бльоку і т. п. Він заперечує, наче б Совєти встановили — за висловом Президента — політичне верховодство над народами Східньої Европи, та твердить, що ці народи „свобідно вибрали свій теперішній спосіб життя і нікому не дозволять змінити його". Широко розводиться Хрущов над „ерою великих революційних трансформацій, ерою розбудови соціяльного порядку на новій базі", в якій ніби ми тепер живемо. З свого боку він закидає Президентові накидування небажаного малим народам порядку, покликуючись на доктрину Айзенгавера, як ніби приклад такого накидування волі Америки малим середньо-східнім народам. Ливанського президента Шамуна називає „слугою Америки, замість бути слугою свого народу". Виступає проти ролі Америки при скиненні просовєтського уряду в Ґватемалі та заявляє цинічно, що „маємо різну інтерпретацію прав малих народів". Хрущов намагається доказувати, що саме Совєтський Союз шанує права малих народів, а З'єдинені Держави їх легковажать. Хрущов „жаліє", що ЗДА не погоджуються на переведення конференції в Москві з уваги на тамошні протиамериканські демонстрації. Ці демонстрації — твердить Хрущов — були „природною маніфестацією симпатій совєтського народу для жертв аґресії", зате демонстрації проти совєтської делеґації при Об'єднаних Націях проводили „найняті хуліґани" ... Хрущов не бачить доцільности скликувати знову Раду Безпеки, бо вона, мовляв, складається здебільша з представників західніх „аґресивних бльоків НАТО, Багдадського пакту і Південно-східнього азійського пакту" та виявила вже свою нездібність розв'язати цю проблему. Однак він далі підтримує концепцію скликання конференції на вершинах і „жаліє", що західні держави не погодилися на його пропозицію щодо скликання конференції голів п'ятьох держав (ЗДА, Англії, Франції, СССР й Індії). Як один з арґументів проти Ради Безпеки наводить він постійне членство в ній національного Китаю та брак репрезентації в Раді Безпеки і в Об'єднаних Націях комуністичного Китаю.

Загально вважають, що Хрущов змінив своє становище під натиском Китаю, звідкіль тількищо вернувся до Москви.

Сен. Джансон заявляє, що сесія Конґресу може ще тривати чотири тижні

Вашингтон. — Провідник демократичної більшости в Сенаті сен. Линдон Б. Джансон заявив, що Конґрес досі це не вирішив багатьох важливих законопроєктів, тому не можна вже тепер сказати, коли скінчиться теперішня сесія, бо це може статися „за два, три тижні, а може аж через місяць". Він поминув без відповіді спекуляції про закінчення праці Конґресу 16-го серпня, кажучи, що треба вирішити законопроєкт про збільшення пенсій соціяльного забезпечення, допомогу закордонові, торговельну програму, збільшення висоти федерального заборгування та поважне число конструктивних інших законопроєктів. Подібно заявив і спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн, кажучи: „Ми будемо тут працювати так довго, поки буде треба".

БОСТОНСЬКИЙ СУДДЯ НЕ ДАЄ ДОЗВОЛУ НА ВИСИЛКУ СПАДЩИНИ ЗА ЗАЛІЗНУ ЗАСЛОНУ

Бостон, Масс. — Спадковий суддя Джан Едмунд В. Кевіл — згідно з повідомленням місцевої преси — вже четвертий раз відмовив дозволу на висилку спадщини на Україну, не маючи довір'я до совєтських властей, що вони справді передадуть ту спадщину тому, кому вона належиться. Справа мається так: в 1953 році помер у Бостоні іміґрант з України Яків Павлик, залишивши 19,576 долярів спадщини для своєї племінниці Параскевії Гомазюк, що живе в підсовєтській Україні. Гроші зложені в одному з бостонських банків. Параскевія Гомазюк, повідомлена про залишену їй спадщину, почала через адвоката робити заходи, щоб ту спадщину одержати. Згаданий суддя відмовляв дозволу на висилку тих грошей за залізну заслону, не маючи ґарантії, що ті гроші будуть передані спадкоємцеві та що спадкоємець зможе їх використати по своїй волі. Гроші мають бути дальше затримані в банку на конті спадкоємця, аж доки він матиме можливість ними вільно розпоряджатись. В цій справі суддю не переконали і всі повновласті, що їх спадкоємець, Параскевія Гомазюк, переслала адвокатові та які адвокат в суді відчитував. Між іншим, так само поступає Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу у випадку виплат посмертного для спадкоємців за залізною заслоною, маючи подібну опінію Найвищаго Суду стейту Ню Джерзі. Це повинні мати на увазі ті члени, які на своїх грамотах визначили спадкоємців, що живуть за залізною заслоною.

Малі втрати внаслідок страйків у цьому році

Вашингтон. — Департамент праці повідомляє, що в першій половині цього року було менше страйків і втрачено менше число днів праці як у всіх перших половинах повоєнних років. Але департамент стверджує, що число страйкуючих робітників в перших шістьох місяцях цього року було дещо більше в порівнянні з 1957 роком. В першій половині цього року було тільки 1,525 страйків, а це тому, що господарська знижка відстрашувала робітників переривати працю. Внаслідок страйків втрачено 7,250,000 робітних днів, і 720,000 робітників не працювало, а в 1957 р. впродовж перших шістьох місяців не працювало 690,000 робітників. Та число втрачених днів праці в наслідок страйків становило тільки 0.13 відсотка всього пропрацьованого часу.

Смертельно попечений Кірдорф не хоче відповідати

Дітройт. — Працівник одного з відділів Спілки Шоферів Фр. Кірдорф знаходиться в дуже критичному стані в шпиталі, але відмовляється відповідати та вияснити, хто його був облив бензиною і підпалив та пізніше привіз до шпиталю. Лікарі на дають надії на те, щоб він міг жити, бо його шкіра попечена на 85 відсотків. Справа стає ще більше таємнича, коли виявилося, що Кірдорфа вже хтось лікував перед тим, поки його привезли до шпиталю. На тілі Кірдорфа знайдено сліди якоїсь масти, якою хтось мастив попеченого. Не є відомо, чому злочинці привезли Кірдорфа до шпиталю, хоч його перед тим хотіли живцем спалити. Ще дивніше є те, що дядько Френка Кірдорфа Герман Кірдорф відвідав свого небожа в шпиталі в Дітройті і після того зник. Поліція видала наказ його арештувати, бо він перед виїздом до шпиталю сховав у свого сусіди 2 револьвери, один із них мав прилад до притишування гуку від пострілу. Обидва Кірдорфи працювали як урядовці у відділах Спілки Шоферів, якої головою є Джеймс Р Гоффа. Сенатська комісія для досліджування надужить в робітничих організаціях і покликала на свідка Гоффу в справі надужить урядовців спілки шоферів в деяких дітройтських пральнях. Гоффа відмовився говорити про справу Кірдорфів.

Джеймс Р. Гоффа, президент спілки автоводіїв відмовився відповідати в справі нападу на Кірдорфа

В АМЕРИЦІ

● **Сестра англійської королеви княжна Маргарита** перебуває тепер в Канаді, де як член королівської родини візитує окремі провінції. Кінець тижня вона провела в товаристві 29-літнього правника Н. Тирнера, з яким багато танцювала на прийнятті у генерального ґубернатора Вінсента Мессі. Втаємничені твердять, що це не є жадний романс, бо Тирнер — католик.

● **Департамент праці** стверджує, що під час господарської рецесії без праці залишилося більше жінок як чоловіків. Число затруднених жінок в Нюйоркському стейті зменшилось між вереснем 1957 р. і травнем 1958 р. на 17%, а число чоловіків — тільки на 11%.

● **10-річний Конні Голленд** захворів на запалення легенів, і при цій нагоді лікарі відкрили в його шлунку коло 100 камінчиків, які він ковтав, бо „йому дуже смакували". Лікарі усунули з його організму більшість тих „харчів", а решту залишили природі. Тепер хлопець зовсім здоровий.

● **Професор Гарвардської** школи публічного здоровля д-р Рой Ф. Фільстер остерігає проти комарів, яких цього року буде більше як звичайно і які можуть розносити різні недуги. Між іншими, комарі розносять також недугу сплячки, що є недугою крови.

● **76-літній пенсіонер Джозиф Месон** із Голдену, Колорадо, дістав серцеву атаку і непритомний упав на вулиці. В одному його черевику знайдено завинені в шматку 14 стодолярівок.

Доллес за постійну співпрацю ЗДА з Південною Америкою

Ріо де Жанейро, Бразилія. Державний секретар Джан Фостер Доллес 5-го серпня конферував із президентом, Хусцеліном Кубічеком і заявив йому, що ЗДА радо будуть співпрацювати з країнами Латинської Америки, щоб приспішити економічний розвиток цієї півкулі. Це була найголовніша заява державного секретаря, який більше як дві години розмовляв із президентом Бразилії. Після конференції Доллес був на другому сніданку в палаці Президента, на якому були присутні і найближчі дорадники Доллеса та президента Кубічека. Про конференцію не подано ширших інформацій, але загально думають, що найважнішою справою на ній була нафта, яка є слабим пунктом бразилійської економіки. Крайова продукція нафти дає тільки одну п'яту того, чого потребує країна. В Бразилії існує державний монополь на видобування нафти, і чужі фірми не можуть збільшити нафтової продукції. Бразилійський уряд видає річно більше як 275,000,000 долярів на імпорт нафтових продуктів із закордону, і тим способом захитує рівновагу свого бюджету. 6-го серпня Доллес буде продовжувати свої розмови та поїде до нової бразилійської столиці, яку тепер будують у віддалі 600 миль від Ріо де Жанейро, а звідтам полетить до Вашингтону.

Майор Северски критикує оборонну програму ЗДА

Ню Йорк. — Піонер фахівець від авіяції майор Александер де Северски в телевізійному інтерв'ю критикував оборонну програму цієї країни, кажучи, що „нонсенсом є говорити тепер про так звані малі війни, які є тепер зовсім неможливі". Він критикував уряд також за те, що нібито уряд скриває перед народом ту велику небезпеку, в якій находимося тепер. Майор Северски твердить, що урядові фахівці не розуміють розвитку військової технології або не знають про цілі СССР". На думку Северского в 1961 р. ця країна буде готова тільки на 25%, а в 1962 р. прийшла б катастрофа для ЗДА, якщо ця країна не змінить своєї політики в ділянці оборони.

У комуністичному світі зріс вплив Китаю

Москва. — Останній з'їзд совєтських делеґатів під проводом Нікіти Хрущова з найвищими комуно-китайськими вожаками у Пейпінґу та проголошений наприкінці чотириденних тайних нарад спільний комунікат означають сильний зріст значення червоного Китаю в комуністичному світі — твердять закордонні обсерватори в Москві. Проаналізовуючи згаданий комунікат, вони звертають увагу, що оце вперше в історії взаємин між Москвою і Пейпінґом кількакратно на першому місці називається Китай, а на другому Совєтський Союз. Коментатори підкреслюють, що в совєтській дійсності номенклятура, черговість призвищ, промовчування когось чи згадування про нього, це не є формальності, а першорядні познаки існуючого фактичного стану. Саме з таких ніби-то дрібниць всі тямущі громадяни й закордонні обсерватори в СССР розшифровують те, чого нема в офіційному тексті. В даному випадку, відхилення від дотеперішнього звичаю, щоб СССР згадувати на першому місці, вважається доказом могутнього зросту впливів Пейпінґу на політику Кремля. Потверджується здогад, що Совєти стушували були свої вимоги щодо скликання конференції на вершинах і зірвали дальші підготовчі розмови на цю тему в Москві — під натиском Пейпінґу.

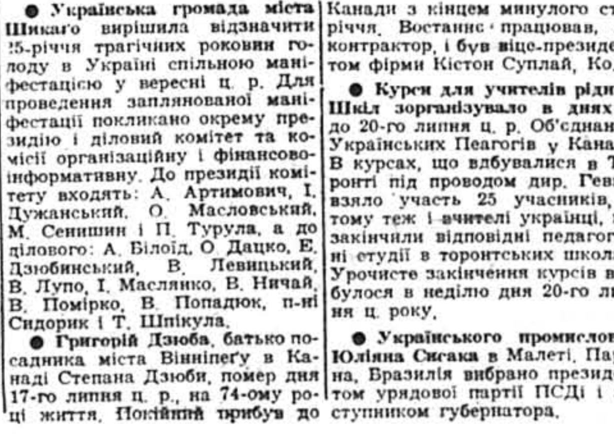
НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЛИВАНУ ХОЧЕ ПРИЯЗНИ З ЗДА

Бейрут. — Обраний в минулому тижні новий президент Ливану, генерал Фуад Шегаб вислав депешу президентові Айзенгаверові, в якій він, дякуючи Айзенгаверові за бажання з приводу вибору, запевняє, що він „зробить все можливе, щоб зберегти традиційну приязнь" між ЗДА і Ливанською Республікою. Генерал Шегаб висловив надію, що служіння Ливанові в характері його президента зм'ягшить жаль Шегаба з приводу залишення військової служби.

Хрущов прийняв Стівенсона

Москва. — Колишній двократний кандидат Демократичної партії на президента ЗДА, Адлей Стівенсон, був прийнятий у вівторок 5 ц. м. Нікітою Хрущовим на двогодинній авдієнції. Стівенсон приїхав до Совєтів, як турист і як представник інтересів американських авторів, що мають претенсії до Совєтів за передруковування їх творів без оплачування авторських гонорарів. Стівенсон зголосив був відразу бажання скласти Хрущову куртуазійну візиту, але большевики не відповідали Стівенсонові аж до вівтірка. В міжчасі Стівенсон подорожував по Совєтському Союзі. Він відмовився будьщо сказати про зміст своєї довгої розмови з Хрущовим, але — за твердженням американських кореспондентів з Москви — був дуже стурбований теперішньою міжнародною ситуацією.

Адлей Стівенсон

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Українська громада міста Шикаґо** вирішила відзначити 25-річчя трагічних роковин голоду в Україні спільною маніфестацією у вересні ц. р. Для проведення запляннованої маніфестації покликано окрему президію і діловий комітет та комісії організаційну і фінансово-інформативну. До президії комітету входять: А. Артимович, І. Дужанський, О. Масловський, М. Сенишин і П. Турула, а до ділового: А. Білоїд, О. Дацко, Е. Дзюбинський, В. Левицький, В. Лупо, І. Маслянко, В. Ничай, В. Помірко, В. Попадюк, п-ні Сидорик і Т. Шпікула.

● **Григорій Дзюба**, батько посадника міста Вінніпеґу в Канаді Степана Дзюби, помер дня 17-го липня ц. р., на 74-ому році життя. Покійний прибув до Канади з кінцем минулого сторіччя. Востаннє працював, як контрактор, і був віце-президентом фірми Кістон Суплай, Ко.

● **Курси для учителів рідних Шкіл** зорганізувало в днях 7 до 20-го липня ц. р. Об'єднання Українських Педагогів у Канаді. В курсах, що вдбувалися в Торонті під проводом дир. Гевка, взяло участь 25 учасників, в тому теж і вчителі українці, що закінчили відповідні педагогічні студії в торонтських школах. Урочисте закінчення курсів відбулося в неділю дня 20-го липня ц. року.

● **Українського промисловця Юліяна Сисака** в Малеті, Парана, Бразилія вибрано президентом урядової партії ПСДі і заступником губернатора.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАЛИШАТЬСЯ В ЛИВАНІ ДО ОСЕНИ 1958 РОКУ — ЗАЯВЛЯЄ МОРФІ

Бейрут, Ливан. — Роберт Морфі, амбасадор през. Айзенгавера для спеціяльних доручень, заявив у розмові з журналістами, що американські війська не вийдуть з Ливану перед 23 вересня ц. р., значить, перед закінченням каденції теперішнього президента Каміля Шамуна. Відбув свою зустріч з журналістами Морфі вперше від часу свого прибуття до Ливану (17 липня ц. р.). Стверджуючи це, Морфі подав у дальшому до відома, що він дискутував про цю справу з новообраним президентом ген. Шегабом, який одним із своїх перших завдань вважає справу виведення американських військ із його країни. Перейме Шегаб своє урядування на становищі президента Ливану щойно 24-го вересня, після відходу теперішнього президента Шамуна, який заявив, що він до кінця свого урядування не вимагатиме виведення американських військ із Ливану. Згідно із заявою Морфі, визначити точну дату цього виведення військ сьогодні неможливо, бо це залежатиме і від бажання ливанського уряду і від внутрішньої стабілізації в країні. Висловлюючи свій подив і пошану для ген Шегаба і для його здібностей, Морфі заявив, що З'єдинені Держави Америки бажають кооперувати з ним в найбільш дружній і льояльний спосіб, тимбільше, що американський уряд переконаний у прозахідніх симпатіях і тенденціях ген. Шегаба. Єдиного, чого бажають ЗДА, то це встановлення активних і дружніх взаємин між обидвома країнами. Це не виключає розходжень між ним у подробицях, ніколи бо не можна узгіднити на 100 процентів ставлення двох різних сторін до таких чи інших актуальних проблем. Негайно після відбуття пресової конференції Морфі виїхав до Каїро, де має відбути зустріч із єгипетським президентом Нассером. З Каїро він поїде ще до Греції і звідти вернеться вже до ЗДА. Під час виконування своєї місії на Середньому Сході Морфі відвідав Йорданію, Ізраель й Ірак. З Іраку він вернувся в неділю дня 3 серпня після відбуття розмов з представниками нового революційного уряду. В Ливані Морфі відбув низку розмов з представниками усіх без вийнятку політичних партій та угрупувань, не тільки урядових, але й усіх опозиційних.

У Женеві продовжуються наради атомових учених

Женева. — Внаслідку подій на Середньому Сході в широкій міжнародній опінії наче призабулась східньо - західня конференція атомових учених, яка від 1-го липня триває в Женеві з ціллю виготовити проєкт контрольної системи, яка заґарантувала б непорушність умови про припинення дальших експериментальних атомових вибухів. Голова бльоку совєтсько - сателітських учених, проф. Євгенін Фьодоров, склав на окремій пресовій конференції в минулий понеділок у Женеві заяву, що не треба ніяких додаткових експериментальних вибухів для устійнення способів, які викривали б всякі тайні вибухи. Фьодоров склав свою заяву у зв'язку з повідомленням кореспонента „НЙ Таймс-у" з Женеви, що деякі учасники тієї конференції із східнього бльоку вчених саме рекомендують такі додаткові експериментальні вибухи. Фьодоров рішуче тому заперечив, як теж заперечив (всупереч фактові), наче б будь-хто із східніх учених, учасників конференції, поручав переведення додаткових вибухів. Фьодоров твердить, що існуючі акустичні, сейсмічні, радіологічні й електромагнетичні підслухові апарати цілком достаточні для встановлення ефективної контрольної системи, що виключала б будь-які тайні атомові вибухи. Крім совєтських учених, в Женевській конференції беруть участь також учені з Польщі, Чехословаччини й Румунії, поруч із американськими та західньо - европейськими вченими. Фьодоров відмовився відповідати на запити журналістів і після відчитання своєї заяви — вийшов зі залі.

Комуністи не всилі скласти уряду у Фінляндії

Гельсінки. — Комуністичний посол з фінського парляменту Ейно Кільпі, якому президент Фінляндії доручив сформування нового уряду, не зміг виконати це завдання, бо соціял - демократи відмовились від спілки з комуністами. Комуністи мають у фінському парляменті 50 місць, соціял - демократи 38, аґрарії 48, консерватисти 38, решта поділена між інші партії. Всіх послів є 200, отож для коаліційної більшости потрібно найменше 101 послів. Президент Урго Кекконен з черги доручив місію створення нового уряду соціял - демократові Онні Гільтуненові, який звернувся з пропозицією вступити до коаліції — до центрової аґрарної партії. Головою парляментарної групи комуністів у фінляндському парляменті є жінка, 54-річна Герта Куусінен, яка — за директивами з Москви — проповідує політику „невтральности і співіснування". Хоча фінці в масі ненавидять большевиків і Москви, проте Фінляндія настільки залежна від Совєтів економічно та цілком здана на їх ласку - неласку стратегічно, що багато фінців не бачать іншого виходу, як „жити в згоді" з Москвою.

У СВІТІ

● **Діючим прем'єром уШвеції** стала вперше в історії жінка Улля Ліндстром, член урядубез портфелю. Більшість міністрів виїхали на літні ферії і Улля Ліндстром дістала місію — бути тимчасовим прем'єром у зле-комплетованому до числа 4-ох членів уряді.

● **Між командуванням Шостої Фльоти** та ливанським урядом ведуться переговори про постачання кораблям цієї фльоти, зосередженим біля берегів Ливану, ярини й інших свіжих харчів. Ливанський уряд хотів би також, щоб командування фльоти бодай частинно випускало моряків на беріг. У Шостій Фльоті є понад 50,000 моряків. Американське командування побоюється інцидентів з ливанськими партизанами, а з другого боку ливанська економіка скористала б із жвавіших контактів моряків з населенням.

● **Між Західнім і Східнім** Берліном виник гострий конфлікт у зв'язку з статуєю богині Вікторії, що стояла на Бранденбурській брамі, як центральна фіґура в староримській квадризі. Міські управи Західнього і Східнього Берліну погодились були спільними зусиллями відбудувати Бранденбурзьку Браму з її славетною прикрасою, що була символом єдности Берліну. Несподівано комуністи зняли вночі проти минулої неділі статую Вікторії і перевезли її до колишніх т. зв. цісарських стаєн. Вони заявляють, що повернуть фіґуру на відкриття відбудованої Брандербурзької брами в половині вересня ц. р.

● **Число американського війська в Ливані** зросло до 13,000 вояків. З уваги на неприхильно настроєних партизанів та на дику стріляниму в Бейруті й околиці, їм не вільно залишати землянок на летовищі і вони сильно нудьгують.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МАЙБУТНЄ АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ

Мова про молодь, наших наслідників і спадкоємців. Як добра мати і дбайливий батько живуть і працюють з думкою про те, як виховати та „вивести в люди" своїх дітей, так і кожна спільнота забезпечує собі своє майбутнє відповідним вихованням молодого покоління. Повторюємо цю давню, як світ, правду тільки на те, щоб на її тлі з'ясувати знову уже багато разів з'ясовану також і цю нашу „вічну проблему". Конкретну причину до цього дає започаткований минулого понеділка, 4-го серпня, уже 5-ий з черги курс українознавства на Союзівці, в мальовничій оселі Українського Народного Союзу в Кетскилських горах.

Уже на відкритті тієї оселі в 1952-му році головний репрезентант Українського Народного Союзу назвав її „шматком України на вільній американській землі". Під цим кутом пішов і розвиток оселі, в рямках тієї програми започатковано там п'ять років тому курси українознавства. Перший курс відкрив у понеділок, 2-го серпня 1954-го року, покійний уже тодішній головний редактор „Свободи" д-р Лука Мишуга, заповідаючи, що курсанти матимуть нагоду „пізнати багато дечого доброго про Україну і український нарід, пізнати його властивості і його творчість, потрібні їм, як добрим дітям українського роду, що вміють пошанувати чесне ім'я своїх батьків і тієї славної України, з якої вони вийшли. Сьогодні з українського боку це сантимент, а з американського становища це конечність і обов'язок". Після чотирьох років практики можна сміливо ствердити, що курси стали саме синтезою українського сантименту і американського обов'язку у відношенні до українознавства, а обстанова, в якій ці курси відбуваються, долучила до того ще й особисту приємність.

Розвиток цих курсів досить багатомовний. У 1954 році взяло в них участь 25 осіб, в тому числі 15 дівчат, у 1955-му році також 25 (в тому числі 17 дівчат), у 1956 році тільки 18 (10 дівчат), минулого року вже 37 (20 дівчат), а в першому дні цього року зголосилось 53 учасники, в тому числі 32 дівчині. Виходило б, що коли мова про популярність курсів, то вона в цьому, п'ятому році досягнула свого вершка і, приблизно, можливостей щодо приміщень. Треба бо пам'ятати, що місяць серпень, в якому курси відбуваються, є ще повним вакаційним сезоном на оселі.

Разом з цим розвитком поступає також і розвиток в навчанні. Правда, влаштовувані УНСоюзом українознавчі курси на Союзівці не є першою такого роду виховною акцією, бо вона вже велась раніше, головно в Канаді. Все ж таки ці курси в багатьох відношеннях інакші, ніж ті, що їх уже практиковано, бо на Союзівці представлені студенти з найширшою скалею знань предметів навчання. Між курсантами є діти другої й навіть третьої американсько-української генерації, а з них деякі, що не мають взагалі жадного знання з української мови та інших предметів, але є також діти нових поселенців із дуже добрим знанням. Інструктори мали направду трудне завдання перевести відповідний поділ і встановити таку систему навчання, щоб з курсів могли винести відповідну користь і ті, що нічого не знають, і ті, що знають багато. Практика чотирьох попередніх курсів допомогла знайти можливу в існуючих обставинах розв'язку тієї складної проблеми, і навчання на 5-му курсі вже відбувається в рямках системи, що напевно забезпечить добрі результати.

Хто побуває впродовж цього місяця на Союзівці, той напевно відчує і побачить, що там направду кується у своїй частині майбутнє Американської України. Оселя стоїть цілком під знаком молоді, якою милуються гості зі старшого покоління. Хто мав нагоду бачити, як 7-10-літні малята з дитячої оселі під звуки української пісні ранком підносять на щоглу, а ввечері спускають з неї американський і український прапори, хто мав нагоду послухати й приглянутися, як співають вони українських пісень та виводять українські забави, хто спостерігав, як 17-20-літні юнаки і юначки поспішають кожного ранку на голос дзвінка до викладових заль, як запопадливо слухають вони виклади і заглиблюються в книжках з українською тематикою, хто був присутній на їхніх імпрезах, — той напевно прийшов до переконання, що з того таки мусить щось у них залишитись, що Україна таки знайде собі місце в їхніх молодих серцях та жадних знання головах.

Ми далекі від того, щоб перебільшувати вартість і значення дитячої оселі чи курсів українознавства на Союзівці. Але їх не можна також і поменшувати. Фактом бо є, що ними своїми виховними програмами УНСоюз з кожним роком більше перетворює той свій „шматок України" в одну з багатьох кузень майбутнього Американської України.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ВАЖЛИВИЙ ГІСТЬ ІЗ ЧОРНОГО КОНТИНЕНТУ

Америка — не тільки країна, де доживають віку в гарних споминах колишні королі, голови держав та неуспішні політики; тут не тільки чекають на уросну нагоду численні претенденти на майбутніх голов держав. Звідси не один скиталець вернувся на почесне місце в своїй країні. Ось скільки то років тому бідний чорний студент заробляв на хліб і студії, продаючи рибу в чорному нюйоркському Гарлемі. За ним вже студії в англійському університеті в Оксфорді, а продовжував він їх в університеті Линколна в Пенсилвенії. Довчився до титулу доктора і дочекався стати прем'єром нової держави на Чорному Континенті — Ґгани. Це д-р Кваме Нкрума. Тепер вернувся він у цю країну в своєму новому характері і був зустрінутий з усіми почестями, належними до цього становища й титулу. Його країну можна знайти тільки на найновіших мапах: ще два роки тому це була колонія на Золотому Побережжі, територія Того під британським протекторатом. Тільки від березня 1957 року стала вона незалежною домінією в крузі Британського Коммонвелту і 81-им членом Об'єднаних Націй. Невеличка й молоденька країна, десь на периферіях світової політичної мапи, здається, нічим непримітна. Тож і приїзд її прем'єра — дійсного голови держави — до столиці Америки не був голосною подією і не дочекався великих статтей по часописах. В дійсності, мадам Чіянґ Кай-шек, перша дама на Формозі, хоч неофіційна представниця свого Китаю, яка довший час перебуває в столиці, заповнює куди більше часописних сторінок, як прем'єр Ґгани. Новий прем'єр політично важливої Італії, містер Фанфані, який прибув сюди по гарячих ще слідах д-ра Нкруми, вважався також куди важливішою політичною особою: адже його країна значно ближче, як Ґгана, до гарячого Середн. Сходу.

У середу 23-го липня перед полуднем д-р Нкрума причалив військовим літаком на військове транспортове летовище в Вашингтоні, по дорозі з Канади. Там вітав його віце-президент Ніксон з представниками різних амбасад, а передусім амбасад незалежних африканських держав і Британського Коммонвелту, амбасадор Ґгани і ще кілька обов'язкових журналістів. Не було товпи на летовищі, не було багато людей і по вулицях, коли їхав він автом до президентського гостинного дому, Блер Гавзу, недалеко Білого Дому.

Та все ж таки приїзд д-ра Нкруми був популярний у великої частини населення, тої, що її тактовно називають „кольоровою", бо сам д-р Нкрума з найчорнішої частини чорної раси, і з обличчя дуже типовий представник пражителів Африки. Але, передусім, він для негритянського населення є неначе символом їхніх прагнень, їх гідности, їх вартости. Негритянські провідники прибули до Вашингтону здалека й зблизька. І дві перші делеґації, що їх прийняв гість після обіду з Президентом і складення вінка на могилі Невідомого Вояка, були представники Національного Союзу Негритянських Жінок, які вручили йому плакету в нагороду „за заохочування до науки й поступу африканських жінок", і представники об'єднання імени Джорджа Вашинґтона-Карвера, славного негритянського лікаря. Пізніше, в нюйоркському Гарлемі дочекався він ще особливих демонстрацій своїх расових товаришів.

Очевидно, триденний побут д-ра Нкруми в Вашинґтоні був позначений офіційними прийняттями. Віце-президент і пані Ніксон приймали його великим обідом у готелі Шератон-Карлтон, на другий день вітав його Пресовий Клюб, а ввечері велике кольористичне прийняття, влаштоване амбасадором Ґгани і пані Чепман, дало йому нагоду — і поклало на нього обов'язок — стиснути руку сотням гостей з усіх кіл політичного, економічного й товариського характеру. Пізніше ще й панство Доллеси приймали гостя і інших у пишних залях „Пан-Амерікен Юніон".

Але всі ці прийняття та частування були тільки додатковим церемоніялом до властивої — бодай формально — цілі подорожі ґганського прем'єра. Аж дивно, що ця формальна ціль подорожі проявилась у короткій, всього 45-хвилинній розмові д-ра Нкруми з президентом Айзенгавером. Ішло там про економічну допомогу Америки, в першу чергу через приватний капітал, розвинути промисел Ґгани, поставити електрівню на ріці Волті, пустити фабрики алюмінію. Ґгана, як заявив її прем'єр, ставши незалежною політично, хоче стати незалежною й економічно.

Чи попри ці матеріяльні справи обидва державні мужі обмінялись думками щодо поточних подій — невідомо. Але можна було пізнати, що політичний провід цієї країни зовсім не легковажить собі значення Ґгани в даній політичній ситуації. Крім тихих розмов, яких ми не чули, д-р Нкрума мусів відразу на летовищі зачепити пекуче питання — кризи на Середньому Сході; мусів відповідати на подібні питання й на телевізійній програмі „Зустріч з пресою". Ґгана стала немов символом визволення колоніяльних країн взагалі, а африканських зокрема. Африка — це країна майбутніх, а то й уже початих розв'язуваних проблем, конфліктів і змагань за впливи. В Африці і Нассер, і Тунісія, і Альжир і Марокко... А д-р Нкрума відбув недавно подорож по незалежних країнах Африки — Етіопії, Єгипті, Судані, Лібії, Тунісії й Марокко. Він, здається, хоче об'єднати африканські країни в постійному союзі з метою радитись у спільних справах. Це все немаловажні моменти. Хоч Ґгана маленька й молоденька країна, але її прем'єр може відіграти важливу ролю в світовій політиці. Порозуміння д-ра Нкруми з африканськими державами говорить про те, що його погляд скерований уперед. Його економічні пляни доводять, що він хоче розбудувати свою країну за модерними зразками. Він має амбіцію. І, здається, його країна має амбіцію. Адже взяла вона назву „Ґгана" від напівлеґендарної негритянської монархії над середущим Ніґером, могутньої і славної між 4-им і 13-им століттями. У цій старій Ґгані молода й слаба ще Ґгана знайшла історичну традицію і джерело інспірації. А це також має своє значення.

ХРУЩОВ І МАО ТСЕ-ТУНҐ, ЯК „МИРОТВОРЦІ"

Якщо за з'їздом совєтських і комуно-китайських головачів, що відбувся минулого тижня в Пейпінґу, криється якась нова конкретна комуністична акція, запляновaна на майбутнє, то ще завчасно говорити про значення цієї події. Коли ж ті наради — як твердять деякі часописні коментатори — мали на меті „зберегти обличчя" комуністичних вождів, то ця зустріч Хрущова й Мао Тсе-тунґа не має іншого значення, як ще одно заманіфестування твердости осі Москва-Пейпінґ і зредаґування ще одного пропаґандивного документу в суто большевицькому стилі.

Коли 1 січня 1950 року Англія визнала комуно-китайський режим, то речники того акту виправдували його двома головними арґументами: „реальністю" існування комуністичного режиму на азійському суходолі та потребою стосувати тактику відривання Пейпінґу від Москви. Прихильники теорії, згідно з якою між Совєтами і комуністичним Китаєм „мусить" прийти до роздору внаслідок совєтської імперіялістичної політики на азійському суходолі, дістали протягом останніх вісьмох років безліч доказів, що ця теорія є лише випливом бажання, а не дійсности. З усього совєтсько-китайського комунікату з 3 серпня ц. р. заслуговує на довір'я тільки той один пункт, в якому говориться про вірність союзу між цими двома партнерами: один одного поки що все ще занадто потребує, один від одного занадто залежить, ціль обох — знищення вільного світу — є для них найактуальнішою і найважливішою.

Все інше в тому комунікаті — суща комуністична пропаґанда з усіма прикметними їй рисами брехні й цинізму. Це стосується як фраз про миролюбність, признавання п'ятьох принципів співіснування між „різними суспільними системами" і прихильність до „самостійницьких рухів народів Азії, Африки і Південної Америки", так і погроз „змести" всіх „імперіялістичних світових воєнних маніяків" і встановити на їхній могилі „тривкий мир". Однак, совєтський прем'єр, військовий міністер і інші большевицькі верховоди ледве чи полетіли б до Пейпінґу на чотириденні наради з тамошніми диктаторами тільки на те, щоб сплодити ще один паперовий акт пропаґанди. Хоч не виключене, що ця пейпінґська конференція була запляновaна вже раніше, проте автоматично виринає здогад, що головною її причиною була таки саме теперішня ситуація, яка настала внаслідок вмаршування військ ЗДА й Англії до Лиману й Йорданії. Новим в теперішній ситуації для комуністів є те, що ЗДА й Англія заманіфестували свою готовість піти на риск великої війни у спротиві дальшому ступневому завойовуванню азійсько-африканського континентів підривною акцією, внутрішнім розкладом і революціями. Для комуністичного світу справа стала рубом: або продовжувати дотеперішню політику з реальним, а не гіпотетичним риском великої війни, або змінити тактику.

Можливість зміни комуністичної тактики в'яжеться з концепцією нової конференції на вершинах. Хрущов і Мао Тсе-тунґ підтримали цю концепцію, не згадавши в своєму довгому комунікаті ні словом про Раду Безпеки ОН, в рямцях якої мала б відбутися нова конференція — за проєктом ЗДА й Англії. Не згадано ні словом також про суть справи: як ці комуністичні вожді уявляють можливість компромісової угоди в справі Середнього Сходу? А говорячи про конечність нової конференції голів урядів великих держав — вони водночас ще більше степенують попередні лайки та брехні під адресою Заходу. Логічно виходить, що насправді Москва й Пейпінґ не хочуть ніякої конференції для ділового й компромісового поладнання спору. Вони хочуть тільки трибуни для нової пропаґанди, або такого збору, на якому могли б диктувати свою розв'язку справи. А що такої трибуни — як виявляють останні заяви Айзенгавера й Мекміллена — вони не дістануть, то лайливим тоном свої заяви підривають можливість взагалі будь-якої нової східньо-західньої конференції.

Останній уступ комунікату Хрущова—Мао Тсе-тунґа стосується Юґославії та внутрішньо-комуністичного ревізіонізму. Можливо, що ця справа займала у пейпінґських розмовах ще більше місця, як справа Середнього Сходу. Можна сподіватися нової атаки проти Тіта. Словом, з'їзд „миротворців" у Пейпінґу заповідає не злагіднення, а загострення ситуації на всіх фронтах. Якщо той з'їзд дійсно похоронив би на довший час всякі концепції вершинних чи низинних конференцій з большевиками — то це була б дійсно користь для світу і людства.

Сенатор Кейс домагався від Адамса резиґнації

Вашинґтон. — Сенатор республіканець із Ню Джерзі — Кліффорд П. Кейс вилвив на телевізійній програмі „НБС" в неділю 3-го серпня, що він домагався резиґнації від Президентового дорадника Шермана Адамса, коли виявилося, що Адамс діставав подарунки від бостонського мільйонера Бернарда Ґолдфайна. Сенатор Кейс розмовляв приватно з Адамсом і заявив йому, що його „присутність в Білому Домі є шкідлива", і тому він повинен залишити своє становище. Сенатор Кейс вніс законопроєкт, згідно з яким всі вищі урядовці та члени Конґресу й кандидати на урядовців повинні кожного року звітувати про свої прибутки та подарунки. Законопроєкт вимагає публікувати про всі справи, які полагоджують урядові аґенції. Це мусять робити і всі конґресові комісії, члени яких подорожують та дістають гроші на свої видатки у зв'язку з виконуванням додаткових функцій. Сенатор Кейс знає, що його законопроєкт не є досконалий, але сподівається, що він причиниться до того, щоб громадянство не вважало слово „політик" брудним словом. — Сенатор демократ із Пенсилвенії Джозеф С. Кларк вніс подібний законопроєкт. Він сказав, що цього року не буде часу на його ухвалення, але і новий Конґрес в 1959 р. не забуде ще того, що була справа „Шермана Адамса і Бернарда Ґолдфайна".

„ТО ГЕВ НАШЕ МАРНЕ ЖИТТЯ"

До мартирології лемків у Польщі

Багато останніми роками говорили в Польщі про „направлення кривди", заподіяної лемкам у 1947 році, про припинення кривавої практики, стосованої поляками — військом, поліцією і цивільним населенням під час примусового їх виселювання з їхніх рідних земель, і дехто був готовий уже повірити, що ставлення до українців у Польщі змінилося, і що немає вже не тільки такого переслідування, як було колись, але навіть рідшими стали „факти дискримінації і нерівноправного трактування українців", як про це багато разів писало „Наше Слово", орган УСТК.

Однак, не зважаючи на те, що від останньої війни минуло вже 13 років і що на лемківських землях немає вже українських антипольських збройних акцій, погроми українців у Польщі не припиняються. Українці, не тільки ті, що вернулися „на своє", але й ті, що пробують тільки відвідати рідні околиці, зазнають важких переслідувань, побоїв і знущань збоку польських боївок, і все це діється при повному невтручанні державних чинників.

Страхітливим документом страждань, що їх зазнають лемки, які відважилися вернутись на рідні місця, хоч би тільки для відвідин, може бути лист із Горличчини, що його одержала редакція „Свободи" за посередництвом одного із своїх передплатників, написаний 4 червня ц. р. лемком до своїх дітей у ЗДА.

„Дроги діточки, — пише він. — Найперше вам засилаєме найщирійше і найсердечнійше поздоровленя від Господа Бога, а що до нас, то ми всі Богу дяковати здорові. Пишу вам, що ми тепер їздили додому до -ой (назви сіл, місцевостей і людей тут і далі будуть пропущені — ред.) і їздило нас дос богато людей і між нами (Н. Н.), але він приїхав зовсім з цілом свойом господарком і з худобом і всі свої річи зложив перед свою хату на своє подвіря без жадного заколоту, а самі пішли до хати. А около півночі зійшлися поляки з цілого села, щоби їх викинути, але они не хотіли вийти з хати, то його жінку били і копали до ней, що аж з ней кров пустили. І сй чоловік дзвонив по лікарів і лікарі приїхали, а около пів години приїхала полиция і прокуратор і авта і всі річи кладут на авта, а наостатку винесли і його жінку, безсильну і не дуже притомну. А несли сй так, же один хвоп (хлоп) сй ньус за єдну ногу, а другий за єдну руку, а єдна нога і єдна рука і голова тося влекли по земли, і так сй винесли аж на дорогу до піску, а владза, то єст прокуратор і міліция, шандаре, ся на то дивили і ніхто не звернув уваги, жеби сй несли як чоловіка, а не як неживу худобину. То його жінку взяли лікарі на авто, а його тоже автами вернули з поворотом на захід. А де они тепер знаходятся, то наразі о них незнаме".

„Отож гев тепер так єст, же як чоловік прийде до свойой хати, то той осадник поляк, як хоче, то може взяти того чоловіка за карх (карк) і дати му копняків кілько хоче і викинути за двері, і на тім кінець і хибаль до Пана Бога на скаргу і більше ратунку нема. А ми, як прийшли до своєй хати, та того поляка не биво (било) дома, а його жінка, то єст дуже добра жінка і она нас приняла на ніч і дала нам спати на ліжку, бо ми були обоє мама і я (батько). Але, як він прийшов вночі, то ся сварив зі свойом жінком, чого нас приняла на ніч, але ми потому його успокоїли, але до дня ми вже немогли спати, бозмися го бояли".

„Отже, як ви там в Америці нам не поможете, то гев наше марне житя і, як можеш то дай до казет (газет) той лист, най сой люди почитают наше поводженя в Польщі... де лем можна і ти можеш, то дай до всіх казет, най люди читают і най ся з нами старают, аби ми ся вернули на своє рідне місце. (Н. Н.) з (Н.) юш єст дома, в свої хаті, бо ся му поляк усунув з хати, бо сут декотрі і поляки розумні, знає, що то не його і вийде з хати. А сут такі, що він занічо не вийде, він тільки скаже то, що єму дав жонд (уряд) і то єст єго власносьць, отже до такого поляка, як чоловік прийде, то сам чоловіка викопає з хати і даст знати до уряду, то уряд єго вивезе з поворотом назад на захід... Отож, як тільки можете там, то ся о нас старайте, аби ми ся вернули домів, бо сут пусти сева (села), то ся всі люди вертают домів, ходз і хат не мают і під голим небом сидят."

Що такі ж нестерпні умови існують не тільки в Горличчині, але і в інших українських селах у Польщі, свідчить лист до редакції „Нашого Слова" у Варшаві, надрукований в уривках в ч. 25-му з 22 червня п. н. „Сім днів у рідному Заболотті". „Був я недавно в Заболотті на Люблінщині, — пише автор. — Сум і розпач огорнули мене. Вразила мене страшна байдужість, непевність і залякaність, яка панує в цьому переважно українському селі. Питаю одної жінки, чому не оре, не сіє, адже її земля вільна, в своїй хаті вона живе давно. Жінка пошепки відповіла: — Бо ходять чутки, що нас будуть вивозити звідси. — Куди? — питаю. — На Схід чи на Захід — не знаю. Подібно на Камчатку. — Трудно було їй виясвити, що це підла плітка, що українці мають однакові права, що нікого не виселять, хто вернувся в 1957 році, що є право... Жінка враз мене перебила. — Право, кажете? А де воно? У нас на селі права не шанують, сваряться, мордуються, а органи влади нічого не можуть вдіяти".

Приведений лист із Заболоття доповнює картину тих диких піль і дикопільної політики, що її продовжує Польща у відношенні до українців ще й нині, у другій половині 20-го сторіччя.

Мілена Рудницька

БОРОТЬБА ЗА ПРАВДУ ПРО ВЕЛИКИЙ ГОЛОД

(17)

Постійним представником норвезького уряду при Лізі Націй був Рольф Андворд, директор департаменту міністерства закордонних справ. З п. Андвордом я була добре знайома ще з того часу, коли він був членом так званого „Комітету трьох", що розглядав нашу скаргу на польський уряд у справі пацифікації. Згодом він засідав у Комітетах трьох, що розглядали інші українські петиції — так, що буваючи в Женеві я постійно мала з ним діло. Рольф Андворд, людина дуже мила і привітна, виявляв завжди багато доброзичливости для українців і зрозуміння їх важкої долі. Заступався за нас в Комітетах трьох. Інформував мене про хід наших петицій та про всілякі залаштункові справи Ліґи Націй, показував мені довірочно відповіді польського уряду на наші скарги, і таким чином допомагав нам відбивати його неправдиві твердження.

Я зараз же зв'язалася з Андвордом, з'ясувала йому, в чому річ, і просила впровадити мене до його шефа. Вже наступного дня прем'єр-міністер Мовінкель прийняв мене.

Він належав до того типу людей, які з першого погляду пробуджують довір'я і з якими з першої зустрічі знаходите спільну мову. Доброта, благородність і громадська відвага малювалися на його обличчі. Кращого захисника інтересів ми не могли собі бажати. Вже під кінець першої, довгої розмови він обіцяв, що зробить усе, що буде в його спроможності. Я просила його внести справу Голоду на Раду Ліґи Націй і вплинути на неї, щоб вона схвалила постанову про організацію міжнародної допомоги під авспіціями Ліґи Націй.

Зрозуміла річ, що присутні в Женеві українські делеґати зробили все можливе, щоб забезпечити міністра Мовінкеля матеріялами, які могли б полегшити йому плянований виступ на захист голодуючої України. Крім інформаційного матеріялу, на його руки, як президента Ради Ліґи Націй, надійшла протягом найближчих днів низка меморіялів і прохань. Спершу пляновано подати одну спільну заяву від представників усіх українських допомогових комітетів і політичних середовищ. Але коли представник одного середовища відмовився поставити свій підпис поруч представника другого середовища, вирішено, що меморіял подадуть представники галицької централі Комітету Рятунку України, а інші делеґати приєднаються до цього виступу. Згідно з цим рішенням, ми вдвох з колеґою Пеленським зараз же виготовили й передали міністрові Мовінкелеві основний меморіял, який підтримали обидва буковинські делеґати, представники Головної Еміґраційної Ради (УНР) і Европейського Об'єднання українських організацій (ОУН). Водночас ми зв'язалися по телеграфу з земляками у Львові, Празі, Парижі тощо, і з організаціями американських українців, інформуючи їх про нашу акцію перед президентом Ради Ліґи Націй і прохаючи підтримати її. Протягом найближчих днів міністер Мовінкель отримав кількадесят телеграм і листів з просьбою спонукати інтервенцію Ради Ліґи Націй в користь голодної України. Таким чином він міг послатися на поважну кількість звернень від українських організацій з різних країн, які наполегливо вимагали, щоб Ліґа Націй зорганізувала міжнародну поміч голодуючим на Україні.

Вся ця робота була нами виконана дослівно протягом двох-трьох днів. Часу було обмаль, сесія Радія починалася за день-два, треба було поспішати.

Але секретаріят Ліґи Націй рішуче спротивився ставити справу Голоду на порядок засідання Ради. Генеральний секретар вказував, що згідно з реґляментом не можна пропонувати на обговорення питання, що стосується держави, яка не є членом Ліґи; що, далі, звичаї Ліґи не дозволяють втручатись у „внутрішні справи" країн тощо. Нема сумніву, що процедуральні приписи були проти нас.

Проте, в статутах Ліґи Націй була одна постанова, яка залишила благородному норвежцеві відкриту хвіртку. Кожночасний президент Ради Ліґи Націй мав право подати на її розгляд якенебудь питання, яке він, за власною оцінкою і вподобою, уважав за особливо важливе. На цю постанову хотів спертися президент Мовінкель.

Він викликав мене по телефону і просив зайти негайно до його готелю. Поінформувавши мене про свій плян, сказав: „Допоможіть мені. Подбайте, щоб до мене, як до президента Ради, звернулася з апелем в справі Голоду якась поважна міжнародна організація. Це мені дасть моральне право не зважати на процедуральні правила, не зважати на спротив генерального секретаря".

Звертатися за підтримкою до якоїсь міжнародної установи листовним шляхом — не було вже часу. Але тут знову щасливий збіг обставин і добрі люди стали нам у пригоді.

Власне тоді відбувалися в Женеві збори Комітету Зв'язку міжнародних жіночих організацій, який складався з представниць десятьох найбільших міжнародних жіночих організацій, що репрезентували разом десятки мільйонів зорганізованого жіноцтва. Були це часи, коли жіночі організації мали в міжнародних колах, особливо на женевському терені, високий авторитет і великі впливи. Львівська централя Союзу Українок довгі літа була повноправним членом одного з тих міжнародних жіночих об'єднань, з двома іншими ми підтримували напівофіціяльні зв'язки. Між діячками, присутніми на зборах Комітету Зв'язку, я мала багато знайомих, — таких добрих знайомих, яких у французькій та англійській мові називають приятелями.

Після розмови з міністром Мовінкелем я зв'язалася негайно з президенткою Міжнародного Союзу, пані Корбет Ешбі, англійкою. Про справу Голоду вона була вже поінформована летючкою Союзу Українок. З'ясувавши їй, в чому річ, я просила її спонукати інтервенцію міжнародного жіноцтва, яка уможливила б міністрові Мовінкелеві його виступ у справі Голоду. Пані Корбет Ешбі запросила мене на наради Комітету Зв'язку, де я наступного дня вранці доповідала справу. Комітет Зв'язку одноголосною постановою задовольнив мою просьбу. Він рішив „просити Президента Ради Ліґи Націй його Ексцеленцію пана Мовінкеля, звернути Раді Ліґи Націй увагу на розпачливе становище дітхненого голодом населення совєтської України". „Ми благаємо Вас, Ексцеленціє, як Президента Ради Ліґи Націй, представити Раді необхідну потребу негайного діяння у формі, яку вона вважатиме за відповідну," — говорилося в листі, що його ще того самого дня, себто 26 вересня 1933 р., пані Корбет Ешбі особисто передала адресатові.

УМОВИ КОНКУРСУ КУК

(Пам'ятник Т. Шевченкові)

Пам'ятник Т. Шевченкові в 100-ліття смерти Поета (1961) будують українці Канади в місті Вінніпеґу. Вінніпеґ положений в центральній провінції Канади, Манітобі, й для української спільноти в Канаді має характер столичного міста. Репрезентативний пам'ятник Т. Шевченкові в місті Вінніпеґу, це найкраща розв'язка проблеми.

Пам'ятник має станути перед Провінціональним Парляментом Манітоби. Площа є власністю Манітобської Леґіслятури й вона безперечно найгарніша та найбільш репрезентативна в місті. На цій площі вже є такі пам'ятники: королева Вікторія (1837 — 1901), Джан Сіґурдсон (ісляндський піонер — поет, що жив у Манітобі), Жак Картіє (француз, один з перших дослідників Канади), Роберт Бирнс (шкотський поет). Пам'ятник Т. Шевченка стане на полудневій частині площі, цебто перед другим головним входом до Парляменту. З північної сторони стоїть пам'ятник Королеви Вікторії.

Пам'ятник Т. Шевченкові повинен бути більший розміром і глибокий мистецьким змістом. Комітет Українців Канади (КУК), що організує і веде справу, бажає передати на власність української спільноти Канади щось більше, як спомин про найбільшого з великих синів України. Цей пам'ятник повинен для українців Канади стати джерелом надхнення „бути собою", на базі Шевченкового „і чужому научайтесь, свого не цурайтесь", підносити в них гордість українського імени й віри в глибокий сенс життя, розвиваючи водночас почуття відповідального й рівноправного громадянина Канади.

Опрацьовання взору вимагатиме від мистця великого зусилля. Передусім, це має бути глибоко композиційний твір, алегорія, в якій центральна фіґура Поета повинна бути в акції і так представлена, щоб образ для „вченого й невченого" ока був легко зрозумілий. Понадто, мистець має ще мати цілий час на увазі, що пам'ятник має станути не в Україні, а перед канадійською леґіслятурою.

Керівні органи КУК залишають за мистцями вільну руку визначити для свого проєкту пам'ятника розміри та матеріял, з якого він мав би бути збудований, не стіснюючися кошторисом. Це напевно буде деяке улегшення в праці мистців, бо, опрацьовуючи модель, вони будуть могти вільніше реалізувати свою композицію.

Понадто, мистці - учасники Конкурсу повинні додержуватись таких устійнень:

1) Модель має бути виконаний в плястрі й викінчений в подробицях так, щоб він якнайбільше вірно представив пам'ятник у мініятюрі, включно з імітацією матеріялу (кольор, камінь, бронз, тощо). До взору має бути залучений детальний опис моделю і заподані виміри, згл. скаля, до реалізації будови.

2) На моделі не може бути ніяких знаків, ані підписів, що вказували би на його проєктодавця. Натомість учасники Конкурсу мають надіслати враз з моделем особисті дані, в замкненій, незаадресованій коверті, без усяких знаків і пояснень.

3) Кореспонденцію в справі Конкурсу, в тому також побажання додаткових виянень та інформацій, належить адресувати до КУК в такий спосіб:

Ukrainian Canadian Committee, 722 McIntyre Bldg., 416 Main Street, Winnipeg, Man., Canada.

4) Автори трьох перших, вибраних через жюрі моделів, одержать готівкові нагороди. Перша нагорода — 750 дол.; друга — 500 дол.; третя — 250 дол.

5) Автор моделю, що в Конкурсі здобуде першу нагороду, має першенство переговорювати з КУК в справі заключення договору про виконання будови пам'ятника на основі свого моделю, якщо між сторонами дійде до погодження відносно кошторису. У кожному випадку КУК застерігає собі право анґажувати його до нагляду, згл. консультації, під час будови.

6) Конкурсове поступування переводить спеціяльна комісія — жюрі, покликана через КУК. Особовий склад жюрі буде проголошений в пресовім комунікаті КУК після замкнення реченця, що є визначений для надсилання моделів.

7) Рішення комісії - жюрі відносно моделів, цебто про вибір і нагороди, є остаточні. Вибір нагороджених моделів КУК залишає за собою.

Такі надіслані моделі не будуть оцінювані на Комісії - жюрі:

а) Якщо вони надійдуть після визначеного реченця,

б) Якщо учасник Конкурсу виявить в якийсь спосіб свою ідентичність.

8) КУК не бере на себе ніякої матеріяльної відповідальности за безпеку моделів, ані під час транспорту, ані під час їх передержування, але, маючи їх у своїм розпорядженні, придiлить відповідну до можливостей опіку, щоб вони не зазнали пошкодження. Кошти пересилки покривають вповні учасники Конкурсу.

9) Кінцева дата до надсилання моделів — 28-го лютого 1959 року, себто на кілька днів перед Шевченківськими обходами в 1959 році. Збори жюрі відбудуться під час тих обходів і після того буде уладжена публічна виставa всіх надісланих моделів. На бажання мистців, учасників Конкурсу та на їх ризико й кошт, моделі можуть бути їм повернені з тим, що нагороджені моделі стають власністю КУК.

10) Приймається за факт, що мистці, що беруть участь в Конкурсі, приймають повищі умови, як зобов'язуючі для себе.

КУК

Екскурсія Природознавчої Секції УВАН у ЗДА до Ботанічного Саду в Ню Йорку

14-го червня з ініціятиви голови природознавчої секції УВАН у ЗДА проф. О. З. Архімовича відбулась екскурсія до Ботанічного Саду в Бронксі, в якій узяли участь члени секції, а також аматори природи, всього 30 осіб.

Екскурсантів зустрів директор Ботанічного Саду Дейвід Кек. Коротко окресливши різні напрямки праці саду (дослідча, культурно - освітня і музейна ділянки), він повів екскурсію до Експериментальної Лябораторії. Директор лябораторії, Ричард Кляйн, показав екскурсантам приміщення лябораторії, побудованої два роки тому, відповідно до найвищих стандартів сучасної техніки дослідчої праці. Окремий відділ устатковано для праці з радіоактивними речовинами. Одна з кімнат має кілька інкубаторів, кожний з різною температурою. Д-р Кляйн коротко розповів про проблеми, що їх тепер досліджують в лябораторії, переважно в галузі фізіології рослин і мікробіології. Зокрема велика праця йде у напрямі вивчення грибів, які тепер широко застосовуються у медицині, як антибіотики. Також вивчають проблеми злоякісних пухлин у рослин з теоретичного боку. Дослідники, а зокрема особисто директор лябораторії, намагаються визначити хемічні й бактеорологічні фактори, що призводять до трансформації нормальних клітин рослини в клітини пухлини. Стоїть питання — чи може це спричинити бактеріяльний вірус. Наслідки певних теоретичних досягнень лябораторії уже використовуються в науково - дослідчих медичних установах, які співпрацюють з нюйоркським Ботанічним Садом.

Після відвідин лябораторії екскурсанти на мініятурному потязі поїхали оглядати Ботанічний Сад. Пояснення давав Дейвід Кек, директор. Велика частина саду становить рештки лісу, що колись укривав всю територію сьогоднішнього Ню Йорку. Ця частина стоїть недоторканою. Окремі частини саду мають спеціяльне призначення, або становлять живі колекції певноїфльори чи якихось видів рослин. Надзвичайно мальовничою є колекція троянд, зібраних р усього світу. Є велика колекція шпилькових дерев, колекції хризантем. В іншому відділі представлені систематичні види рослин. У відділі патології рослин досліджують хвороби рослин, наприклад, вплив природного газу на рослини, хвороби дерев, що ростуть на вулицях міст, тощо.

Далі екскурсанти пішли до музею і гербарію, де їм давали пояснення Джон Вердек, науковий співробітник гербарію і пані Н. Осадча-Яната, яка працює в гербарії. Гербарій має колекцію в 2,5 мільйони зразків різних видів рослин з усього світу, також з СССР, Екскурсанти мали нагоду побачити кілька зразків колекцій. Працювати в цьому гербарії приїздять учені з різних країн світу. Спеціяльне значення має відділ місцевої фльори — околиць Ню Йорку. Цей відділ широко використовується місцевими дослідниками й учителями.

Екскурсанти заходили й до бібліотеки, що має понад триста тисяч книжок, також праці українських ботаніків.

Під час відвідин оранжерей пояснення давав проф. О. З. Архімович, який показав відділи тропічної рослинности і відділ ксерофітів.

Екскурсія дала змогу ознайомитися з комплексом різноманітної праці Ботанічного Саду в Ню Йорку.

Л. Д.

Короткі Вістки

● **У Токіо,** по 12-х роках існування, закрито американський військовий шпиталь. Шпиталь обслуговував американських військовиків і цивільних громадян в обширі Токіо. Його ліквідація стоїть у зв'язку із відкликанням з Японії суходіль військ ЗДА.

● **Ізраїльський президент** Ізаак Бен Цві, відвідавши Світовий ярмарок в Брюсселі оглянув також найстрашніший у Бельгії за німецької окупації концентраційний табір біля Бреендонку, де згинуло 700 жидів.

● **Вейна Паверса,** який в 1944 втік був у Франції з американської армії і протягом 14 років жив без вінчання з француженкою Івет Белеэ на селі, під лісом, нікуди невиходячи, американський військовий суд засудив на 10 років в'язниці. Французька публічна опінія дуже обурена тим присудом. Амбасада ЗДА в Парижі дістала 100,000 листів з просьбою помилувати 37-річного колишнього серджанта, який має від згаданої француженки п'ятеро дітей. Французькі селяни, які підозрівали, що в їхній околиці переховується якийсь утікач, зберігали проце тайну. Американський генерал зменшив кару Паверсові.

● **Безпосередньо після** визнання Америкою нового режиму в Іраку звільнено з в'язниці в Багдаді двох американських вояків, арештованих три дні тому у зв'язку з пожежею складу нафти. Вони придивлялись пожежі і буцімто пробували тікати, коли іракські вояки хотіли їх притримати.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Арґентині

Літературні вечори Віри Вовк в Буенос Айресі

(сдо) Відома наша поетка і письменниця Віра Вовк-Селянська, що викладає в Ріо де Жанейро, столиці Бразилії, німецьку мову та літературу в університеті, а останнім часом і славістику, прилетіла літаком 16-го липня до Буенос Айресу, щоб скористати з коротких зимових вакацій. З нагоди її відвідин відбулися в Б. Айресі два її літературні вечори — один в п'ятницю 18 липня в приватному приміщенні для членів Спілки Науковців, Літераторів і Мистців, кого змогли осягнути телефони, а другий — в приміщенні Українського Клюбу, на запрошення Союзу Українок Арґентини (СУА) взяти участь в традиційному святкуванні св. княгині Ольги, патронки Союзу. Враження від обох вечорів залишилось в усіх присутніх незвичайно приємне, до чого спричинилась сама поетка своєю небуденною особистістю, сповненою жіночої привітности й витонченої тактовности, не кажучи вже про виплекану культурну інтеліґентність, так і її твори, оригінальні задумою, зворушливі чуттям і привабливі свіжою барвистою мовою, багатою на несподівані поетичні —образи. Щодо мови, правда, — особливо в наголосах, — то іноді хотілося б більшого наближення до вже встановлених літературних норм.. Але коли ми пригадуємо собі, що наша поетка ще малою дитиною покинула рідні землі й виховувалася на чужині, по чужих школах, в чужому оточенні, то мимоволі дивуєшся тій силі дитячих вражень, що залишилися в її душі з рідного краю й натхнули її такою любов'ю до свого народу, що примушує її присвятитися українській літературі та впертим дальшим студіям і української мови і української культури.

Віра Вовк познайомила присутніх на обох вечорах із деякими своїми вже друкованими „Леґендами" та поезіями, головно із збірки „Зоря Провідна", а також із ще недрукованими поезіями з бразилійських вражень та уривками з роману „Вітражі", над яким тепер працює. Приємно вражала в тих прочитаних творах глибока ерудиція авторки, яка виявила велику й систематичну працю її над собою, а також високий етичний рівень, ща не допускає жадних вульґаризмів і скеровує думку й чуття слухачів (і, очевидно читачів) в високі сфери її духа, що так рідко трапляється в наші надто зматеріялізовані й опростачені часи. Особливо враження з ще неопублікованих творів зробила леґенда „Снігове чудо", що її надхнуло наше різдвяне привітання „Христос рождається..." Щороку рождається Христос — що-року повертається Він на землю, але ми того навіть не помічаємо, і продовжуємо жити далі з Його ім'ям на устах, але фактично на кожньому кроці Його зневажаючи. Цього разу, в леґенді, Він народився був у бразилійському місті в одній муринській родині, і, хоч створив був навіть снігове чудо, викликавши серед тропікального літа снігову завірюху, ніхто не захотів у тому муринському дитяті признати новонародженого Христа. Новелю побудовано з таким чудовим перемішанням реалістичних подробиць із фантастичними елементами, (що визначає взагалі всі високопоетичні леґенди Віри Вовк), що робить цей маленький твір справді літературною перлиною.

Свято в. кн. Ольги, патронки Союзу Українок Арґентини, що відбулось цього року з значно скороченою офіційною програмою (були виголошені тільки привітальна промова голови Н. Онацької, змістовна й гарно оброблена доповідь п-ні Л. Богацької та деклямація В. Мушинської поезії О. Олеся про кн. Ольгу з його „Княжої України), завдяки участі п-ні Віри Вовк з її літературними творами, пройшло особливо симпатично і — в деяких моментах навіть зворушливо. На це свято прийшли цього року, крім численного жіноцтва, членкинь Союзу і представниць жіночих секцій „Просвіти", „Відродження", Марійської Дружини і Сестрицтва, деякі члени Спілки НЛіМ та чисельна молодь, головно з САУС — Союзу Українсько - Арґентинських Студентів. Голова СУА, п-ні Ніна Онацька, в початку літературного вечора подала присутнім коротку біографію нашої поетки і письменниці, відзначивши її великий літературний талант, що знайшов своє визнання на літературному конкурсі 1956 р. в Шикаґо, та високий етичний рівень творів поетки. Молоденька п-і М. Палашевська піднесла поетці гарну китицю квітів від усього українського організованого жіноцтва., а п-ні М. Ганущак поділилася зворушливими спогадами про високопатріотичну родину письменниці. У середу 23-го липня п-ні Віра Вовк відлетіла до Ріо де Жанейро, залишивши в усіх тих, хто мав можливість побувати на її літературних вечорах, якнайприємніший і вдячний спогад.

Жіноча Секція „Визволення Европи"

При жіночій організації „Визволення Европи" в Б. Айресі, що об'єднує 14 націй поневолених народів Східньої й Середньої Европи, а в тому й представників України, і що брала участь в особі свого секретаря п. М. Рубінця в антикомуністичній конференції в Мехіко цього року, створено —жіночу секцію, в яку від українців увійшла п. В. Мушинська, голова жіночої секції Т-ва „Відродження".

Федерація Демократичного Студентства Еміґрації Сходу й Центру Европи

Під такою довгою назвою (в скороченні з еспанської мови ФЕДЕСЕ) створено в Б. Айресі студентську організацію поневолених народів сходу й центру Европи з метою посилення зв'язків й кращого порозуміння між цими народами в солідарній боротьбі за осягнення демократичної свободи й визволення своїх Батьківщин. В цій новій організації діяльну участь беруть члени Союзу Українсько - Арґентинських тудентів (САУС) на чолі з своїм головою п. Ковалем. Ця нова організація видала до арґентинської преси довший комунікат, в якому з'ясовує цілі та причини постання цієї міжстудентської організації.

Гемінґвей старається про судову заборону передруковувати його твори

Ню Йорк. — Славний американський повістяр і власник літературної нагороди Нобеля Ернест Гемінґвей вніс скаргу до суду про заборону передруковувати три оповідання, які в 30-их роках цього віку були друковані в журналі „Ескв..йр" іякі тепер це видавництво хотіло передрукувати восени цього року. Зміст цих творів — громадянська війна в Еспанії, де Гемінґвей був кореспондентом і займав становище прихильне до „льоялістів", це значить прокомуністів, проти яких воював тоді ген. Франко. Гемінґвей немов соромиться своїх творів із того часу, і каже, що вони принесли б „невідплатну шкоду". Американський повістяр вказує на те, що і як писали американські часописи і письменники про СССР під час II світової війни, і підкреслює, що тепер не можна б і не треба так писати про комуністів, які 15 років тому були союзниками цієї країни. Гемінґвей заявляє, що журнал „Есквайр" мав право на те, щоб тільки раз друкувати його оповідання, і тому суд повинен заборонити передрук цих оповідань.

„НЕ ЗНАЄМО АНІ ДНЯ, АНІ ГОДИНИ, АЛЕ КІНЕЦЬ СВІТУ БЛИЗЬКИЙ

Ню Йорк. — В останньому дні Конвенції Свідків Єгови брало участь понад 250.000 осіб, які вислухали промови провідника цієї секти Натана Г. Норра, що промовляв на закінченні найбільших зборів в історії Ню Йорку і сказав таке: „Не знаємо ані дня ані години, але кінець світу є близько".

ПОДЯКА ЗА НАУКУ

Цим шляхом хочу скласти якнайщирішу подяку пп. професорам Української Мистецької Студії у Філадельфії — п. проф. Мегикові, п. проф. Андрусеву, п. проф. Кивелюкові, п. проф. Мухінові, п. проф. Рожкові та п. д-рові Голубінці за їхнє чотирилітнє навчання мене різних ділянок образотворчого мистецтва, завдяки чому я одержала порядком конкурсу з-посеред незліченої кількости кандидатів стипендію в Пенсильвенській Академії Мистецтв на протяг цілих студій, на що я одержала посвідку з рук американського римо-кат. Єпископа МкШея під час святочної градуації, яка відбулася 8-го червня у Філадельфії, в Конвенційній Галі.

Дорогі Мої Панове Професори! Без Вашої підготовки в живописному мистецтві, вислідом чого були предложені мною праці, виконані у Вашій Студії і під Вашим учительським оком, я була б такого успіху не добилася. Він вирішив про мос „бути або не бути". Тому в почутті глибокої вдячности, сповнена невимовним щастям і радістю маю нагоду на цьому місці це прилюдно висловити.

Ви навчили мене не тільки визначатися в кольорах (від теплого до зимного і навпаки) та основних технічних засобів, але Ви навчили мене інакше думати, інакше почувати, інакше бачити і сприймати світ; зо свойого „Я" творити правдиве, непозичене „Щось". Особливо дякую Вам за це, що Ви защепили в мені отой ентузіязм і любов до нашого рідного мистецтва, на якого ґрунті працю над собою — я поставила собі за мету життя.

Поза моїм домашнім вихованням Мистецька Студія впродовж чотирилітніх трудів надо мною вчинила те, що моя далека і незнана мені Україна стала також близькою мойому серцю, також близькою мойому відчуттю.

В моїй пам'яті залишаться назавжди цікаві та великої ціни Ваші лекції про рідне і світове мистецтво, Ваші сугестії і наші студентські гутірки з Вами на мистецькі теми у „викладових залях" нашого незабутнього підданшся.

Про правдивість слів п. проф. Андрусева, мовлям, кожна культура залюбки приймає перші культури другого народу, я впевнилася тоді, коли я своїм Мадоннам (викуваним на замовлення мосї б. середньої кат. школи) почала при помочі мазка вишивати рукави і вдягати „Санта-Клосів" у візантійські ризи.

Ви вчили нас, молодих адептів, що це є правдиве мистецтво, що дешевий ефект, а що таке „кіч"; не дивитись в бік ексцентричности, бо вона нічого не має спільного з поняттям оригінальности.

Існує оригінальність глибока, стремлінням і намаганням якої є перегнати других та дійти глибше від других у суть справи. Ця оригінальність є плідна.

Я думаю, що наслідком цього є те, що, не згадуючи учнів Вашої Студії, які здобували перші нагороди з різних ділянок образотворчого і пластичного мистецтва в міжшкільних конкурсах (місцевих, стейтових і всеамериканських), в яких змагалися тисячі контестантів, одна Ваша учениця, а наша товаришка, (Роксоляна Лучаковська) добилася небувалого досі на американській землі успіху, чим не може похвалитися ніхто жодна інша наша мистецька школа поза межами нашої батьківщини, а саме на підставі знання здобутого у Вашій Студії, вона протягом двох семестрів в Пенсильвенській Академії Мистецтв, чи не найкращій у ЗДА, зробила півдиплому і є вже тепер одною з поважних кандидатів в наст. році на одержання стипендії від згад. Академії продовжувати студії в Парижі.

Ми всі абсольвенти Мистецької Студії горді, що мали таких учителів.

Влаштувавши нам дві виставки в люксусових американських залях у бизнесово-мільйонерській секції міста, Ви представили нас чужій публіці, як також одною виставкою Ви представили нас українському Ню Йоркові. Пізнавши нас цим шляхом, Союз Українок в Ню Йорку, вже вдруге запрошує нас молодих адепток мистецтва до участи у Виставці Жіночої Творчости. Цей Ваш спосіб „виводити нас в люди" є перманентним поштовхом до наполегливої праці і змагу, тож не диво, що наші скромні твори опиняються щораз частіше на стінах інтелігентських домів, як також деякі з нас вже доробляють гріш графікою.

Хто хотівби довідатися більше, що уявляє собою Мистецька Студія у Філадельфії, хай запитає Безбородька, Лучаковських, Зелінську, Білецьку-Куйдич, Завадовську, Мурій, Шумську, Беднарську, Ладу, д-ра Кондру (який вже кількакратно брав —участь у виставках американських мистців), Шведа, Левицького, Дорошенка, Черняхівського і мене. Тому я й надалі вдержуватиму тісний зв'язок з Вашою Студією, бо в ній при Вашій допомозі, ще більше матиму змогу поглибити знання про рідне мистецтво таке необхідне для мене, що виховалась на чужині і хоче крочити Вашим слідом, а Ваш слід — це українське мистецтво, нерозривний складник нашої культури.

Хай тихий звук слів цієї мосї подяки, що пливе з глибини мойого серця заступить аромат квітів, які з вдячности належаться Вам від мене, Дорогі Панове Професори! — кожному зокрема —

Ніна С. Климовська
член 153-го Відділу УНС ім. Луки Мишуги у Філадельфії

В липні цього року видано на будівельну програму $4,600,000,000

Вашингтон. — Статистичні бюра департаментів торгівлі і праці повідомляють, що в липні ц. р. видали в цій країні рекордово високу суму на будівлі, бо аж 4,600,000,000 дол. Впродовж перших 7-ох місяців цього року на будови видано 26,7000,000,000 дол. на один відсоток більше, як в минулому році. В липні 1957 року рух у будівельному промислі був обмежений внаслідок страйку в цементовому промислі. Активність в публічних будовах в перших 7-ох місяцях цього року збільшилася на 5 відсотків в порівнянні з тим самим періодом 1957-го року, бо цього року більше видається на будову автострад та урядових будинків. Число приватних промислових будинків — дещо менше як минулого року, а число житлових домів таке саме як 1957-го року.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

В останньому часі багато членів УНСоюзу, що є передплатниками „Свободи", пересилають схвалену 24-ою Конвенцією доплату на поштову пересилку „Свободи" в сумі 15 центів місячно безпосередньо до Адміністрації „Свободи", часто з всілякими іншими розрахунками. Ці 15 центів місячно на доплату до поштової пересилки „Свободи" члени УНС повинні вплачувати тільки рівночасно із своїми місячними вкладками до УНСоюзу на руки секретарів Відділів УНС, а безпосередньо до Адміністрації „Свободи" повинні пересилати свою доплату на поштову пересилку в сумі 15 центів місячно (90 центів піврічно або $1.80 річно) тільки жінки, що є членами УНСоюзу і передплачують „Свободу", та в сумі $2.00 річно тільки ті передплатники, що не є членами УНС. Дуже прохаємо придержуватись тієї процедури.

КАТАЛОГ
КНИЖОК КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

83 GRAND STREET JERSEY CITY 3, N. J.

Належність за книжки просимо слати тільки чеками, або поштовими переказами

(3)

Смолій І.: Манекени	1.50
Соневицький М.: Гомін давноминулих днів	1.50
Стахів М.: Перша совєтська республіка в Україні. Нарис історії агресії та конституційного розвитку совєтської влади підчас першої частинної окупації України	1.25
Друга совєтська республіка в Україні. Нарис історії агресії та конституційного розвитку совєтської влади підчас другої частинної окупації України	2.40
Сурма — великий збірник українських пісень	5.00
Тарнавський О.: Мости, поезії	1.25
Життя — вінок сонетів	1.25
Тесля І.: Географія України	3.00
Тис Ю.: Рейд у невідоме	1.80
Тобілевич С.: Рідні гості (спогади про УСС на Україні)	0.50
Удовиченко О.: Україна в війні за державність	4.00
Українка Л.: Твори. Повне видання, 12 томів	24.00
Феденко П.: Ісаак Мазепа — борець за волю України	3.00
Франко І.: Вибір із творів бр. 3.00 опр.	3.50
Лис Микита	3.75
Хортиця М.: Велика гра	0.90
Цибульський В.: Шляхами козацької слави	1.00
Чапленко В.: Українська літературна мова	5.00
Зойк та ін. оповідання	1.50
Чикаленко Є.: Спогади — 1861-1907	3.50
Чижевський Д.: Історія української літератури — від початків до доби реалізму	5.50
Шах Ст.: Львів — місто моєї молодости, 3 томи	3.75
Шевченко Т.: Кобзар — ювілейне видання	2.85
Шкварко І.: Прокльоню	0.80
Шлемкевич М.: Загублена українська людина	1.75
Галичанство	1.50
Шумовський Ю.: Під гарячим сонцем Африки	2.00
Щоденник нац. героя Селепка Лавочки, гумор. повість про 1-шу Дивізію „Галичина"	1.00
Юриняк Ю.: На далеких шляхах, п'єса	0.75
Яковлев А.: Договір Богдана Хмельницького з Москвою	2.00
Яновський Ю.: Майстер корабля — роман бр. 2.00 опр.	3.00
Ярославин С.: Визвольна боротьба на зах. укр. землях 1918-1923	3.00
Ярославська Д.: Поміж берегами, повість	2.00
В обіймах Мельпомени — роман	2.00

BOOKS IN THE ENGLISH LANGUAGE:

Beauplan G.: A Description of Ukraine	3.00
Chamberlin: Ukraine: A Submerged Nation	1.75
Cundy P.: Ivan Franko	4.50
Dushnyck W.: In Quest of Freedom, 1918-1958	1.00
Franko I.: Moses	0.50
500 Ukrainian Martyred Women, edited by Stephania Halychyn paper 2.00, cloth	2.50
Hryshko V.: Experience with Russia paper 2.00, cloth	3.00
Hrushevsky M.: History of Ukraine	$5.50
Life in America. A handbook for newcomers to the U.S.	0.50
Manning C. A.: Taras Shevchenko, Poet of Ukraine	2.50
Twentieth Century Ukraine	5.00
Ukraine Under the Soviets	3.50
Hetman of Ukraine Ivan Mazepa	3.50
Mirchuk: Ukraine and Its People	3.00
Myshuha L.: Shevchenko and Women	0.50
Ukraine and American Democracy	0.50
Ostapchuk E., ed.: Folk Art of Carpatho-Ukraine	15.00
Prychodko N.: One of Fifteen Million	3.00
Shumeyko S.: Ukrainian National Movement	0.35
Slavutych Y.: Muse in Prison	1.00
Snovyd: Spirit of Ukraine	3.00
Ukrainian Resistance	1.00
Yaniv V.: The Battle of Kruty	0.50

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 349, відбудуться в неділю, 10. серпня, о год. 3-ій по пол., в домі Ветеранів при вул. Вашінгтона в Менвіл. Проситься всіх членів обов'язково прибути. — І. Гнідь, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Т-во Укр. Січ, Відд. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. серпня, о год. 2-ій по пол., в залі ларафіяльній при 45-47 Hope Ave., Passaic, N. J. Проситься членів прийти на збори та вирівняти свої вкладки як також привести своїх знайомих на збори та вписати до Союзу. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. Володимира, Відд. 130, відбудуться в суботу, 9. серпня, о год. 8-ій веч., в приміщенні Укр. Катол. Ветеранів при 33 Іст 7. вул. Порядок зборів: перечитання протоколу, фінанс. звіт, контр. комісії і перечит. кореспонденції. Перед зборами можна вплатити членські вкладки. — І. Малець, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — С-во Пр. Марії, Відд. 112, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 17-го серпня, в церковній залі по 3-ій і 4-ій Сл. Божій. Проситься відбрати свої дивіденди, тому, що поштою не будеться розсилати. — А. Купер, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. — Т-во „Єдність", Відд. 163, подає до відома своїм членам, що місячні збори відбудуться 10. серпня в Гор. Клюбі при 847 Френклін вул. о год. 12 в пол. Проситься членів прибути на призначений час. Рівночасно пригадується довгуючим членам вирівняти свої вкладки; хто не заплатить на час наражується на суспенду. Рівнож проситься платників піврічних і річних вкладок, вирівняти їх ц. місяця, як доплату до щод. „Свобода", від 1. липня 1958, що було ухвалено на останній конвенції. — М. Курко, предс.; С. Филик, фін. секр.; Д. Мисько, рек. секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. — Б-во св. Василія, Відд. 339, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. серпня, о год. 7-ій веч., в Укр. Громади при 3322 Н. Лаврен вул. Проситься всіх членів, місцевих і позамісцевих, прибути і вирівняти членські вкладки. — А. Хромяк, предс.; М. Пасько, секр.; С. Лупацій, секр.

БАЛТІМОР, МД. — Б-во Пр. Тройці, Відд. 320, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. серпня, о год. 1-ій по пол., в Укр. Гор. Клюбі, 3101 O'Donnell St. Проситься всіх членів прибути на означений час і вирівняти свої залеглості. — Д. Пісецький, предс.; І. Малко, секр.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу.

ТАРЗАН, ч. 4105. Чи це вже кінець?

Джим Кейс виждав, коли ворог, нічого не підозріваючи, опинився в засягу пострілу, і натиснув гачок рушниці...

І водночас із звуком пострілу мавполюд скорчившись упав на землю!